

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

The Participation in Community Solid Waste Management
for Sustainable Tourism at Song Klong Floating Market,
Taling Chan Temple, Taling Chan District, Bangkok

สุนทร ทวีถาวรสวัสดิ์¹

Sunate Thaveethavornsawat

สาวิตรี ฉิมศรี²

Sawitri Chimsri

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชุมชนตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน จำนวน 370 คน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในครั้งนี้ คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน พบว่า ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 55.90 อายุของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 46 – 60 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 อาชีพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

²นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มีอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 56.20 และระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.90 ในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครในแต่ละด้าน พบว่าด้านการนำขยะไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับน้อย ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการกำจัดขยะมูลฝอยอยู่ในระดับน้อย ภาพของระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จากผลการวิจัยทำให้มีข้อเสนอแนะดังนี้คือ ควรให้ทางสำนักงานเขตหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระบบการจัดการขยะมูลฝอยด้วยวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอย ควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชุมโดยประชาสัมพันธ์ในเรื่องการมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มปริมาณถังรองรับขยะให้มากขึ้น และชุมชนควรจัดกิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิล เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การจัดการขยะมูลฝอย ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน

Abstract

The purposes of this research were to study the participation in community solid waste management, and study problems and challenges in community solid waste management for sustainable tourism at Song Klong Floating Market, Taling Chan Temple, Taling Chan District, Bangkok. The sample of this research was 370 local residents at Song Klong Floating Market, Taling Chan Temple community. Questionnaire was employed to collect the data and analysed by percentage, mean, and standard deviation.

According to the study, the majority of the population is female (55.90 percent). Most of the respondents (36.50 percent) were in the age ranged between 46-60 years old. Most of them were self-employed (56.20 percent).

In terms of the education levels, most of them obtained the high school certificate or vocational certificate (25.90 percent). The findings revealed that the participation in recycling was low, the participation in waste collection was moderate, and the participation in solid waste disposal was low. In summary, the overall participation in municipal solid waste management was low.

The recommendation of this research is, firstly, the district office or related agencies should employ municipal solid waste management by waste sorting system. Secondly, there should be the announcement of participation in order to draw more local residents to meetings. Thirdly, more waste containers should be provided. Lastly, the community should establish a recycle bank so that local residents will have regular income.

Keywords: Participation, Municipal Solid Waste Management, Song Klong Floating Market, Taling Chan Temple Community

บทนำ

ตลาดน้ำเป็นวิถีชีวิตหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมชุมชน และได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น โดยตลาดน้ำนับว่าเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่นิยมในหมู่คนไทยอย่างกว้างขวาง (อุดม เขยกิจวงศ์, 2552, น.25) และมีการขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในบริเวณที่ราบลุ่มน้ำภาคกลาง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่อง

กรุงเทพมหานครในอดีตได้ใช้ลำคลองเป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญ ทำให้เป็นแหล่งรวมเส้นทางลำน้ำหลายสาย และมีสวนตามลำคลองที่ยังคงอยู่ของการทำการเกษตรมาแต่อดีต เส้นทางลำคลองต่าง ๆ บางแห่งได้รับการพัฒนาให้เป็นตลาดน้ำและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เช่น ตลาดน้ำตลิ่งชัน ตลาดน้ำวัดสะพาน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม เป็นต้น ทั้งนี้ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชันเป็นตลาดน้ำแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครซึ่งได้รับการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

โดยปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวมาเยือนเฉลี่ยต่อวันประมาณ 600 ถึง 700 คน ที่เข้ามาบริโภคอาหารและเที่ยวชมภายในตลาดน้ำจันทองต้องคำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาจากการท่องเที่ยวในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อม ทัศนียภาพ วิถีชีวิต มลพิษและขยะ หากมีความนิยมเพิ่มขึ้นก็จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การบริโภคที่สูงขึ้น ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของนักท่องเที่ยวจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว หากมีการจัดการไม่ดีอาจส่งผลกระทบที่ตามมาจากการท่องเที่ยวในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านสุขอนามัยที่เกิดจากขยะที่ปนเปื้อนสารเคมีหรือสารพิษและการแพร่กระจายเชื้อโรคจากสัตว์ที่เป็นตัวนำ เช่น หนู แมลงสาบ แมลงวันที่เป็นพาหะโรคต่าง ๆ เข้ามาสู่ชุมชน ก่อให้เกิดความรำคาญในการส่งกลิ่นเหม็นรบกวนและก่อให้เกิดภาพที่ไม่สวยงามไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย (สุธีลา ตุลยะเสถียร และคณะ, 2544, น.169) และที่สำคัญส่งผลกระทบต่อความไม่ยั่งยืนด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นถ้าประชาชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวให้ความสนใจร่วมมือกันในการจัดการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพและถูกวิธีจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในท้องถิ่นได้ ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน และปัญหาอุปสรรคของการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากศึกษาครั้งนี้มาใช้ประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมได้อย่างถูกวิธี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

2. ทราบถึงปัญหาอุปสรรคของการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
3. ข้อมูลที่ได้ศึกษานี้นำมาใช้ประโยชน์ในการหาแนวทางการแก้ไขเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามจากประชาชนในชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรโดยใช้สูตรของ Toro Yamane ซึ่งกลุ่มประชาชนที่เลือกมาศึกษาอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน และพื้นที่ในแขวงคลองชักรพระ ข้อมูลจากสำนักงานเขตตลิ่งชันปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนประชากร 4,585 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสูงสุดจำนวน 370 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม

การจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน

สำนักงานเขตตลิ่งชันให้ความช่วยเหลือในการจัดการขยะมูลฝอยของวัดตลิ่งชัน และตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน และทางตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชันยังมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนและจัดประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการจัดการขยะมูลฝอย อีกทั้งผู้บริหารตลาดน้ำได้มีแนวคิดในการลดขยะมูลฝอยด้วยการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย และจะคำนึงถึงการที่จะให้คนในชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้คนในชุมชนและขยายออกให้คนนอกพื้นที่เข้ามาลงทุนในตลาด

การค้าขายของตลาดน้ำที่มีร้านค้ามากขึ้นจึงส่งผลให้มีขยะมูลฝอยเพิ่มมากยิ่งขึ้น ทางคณะกรรมการตลาดน้ำจึงคิดหาแนวทางการแก้ไขการจัดการขยะมูลฝอยโดยการจัดโครงการการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยการให้ชาวบ้านในตลาดน้ำนำขยะจำพวกขวดพลาสติก ซองกาแฟ ฯลฯ เรียนรู้วิธีการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยด้วยวิธีการ 3 R คือ การใช้ซ้ำ (Reuse) การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และรีไซเคิล (Recycle)

โดยทางคณะกรรมการตลาดน้ำจะคัดแยกขยะในพื้นที่และนำของที่สามารถขายได้ไปขายเพื่อนำรายได้กลับสู่ตลาดน้ำ ซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านส่วนหนึ่งได้เข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะมูลฝอยของตลาดน้ำ และทราบถึงการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยซึ่งเป็นการเสริมรายได้วิธีการหนึ่ง ทั้งนี้คณะกรรมการตลาดน้ำได้จัดโครงการให้ความรู้กับชาวบ้านเรื่องการรีไซเคิลในทุกวันอาทิตย์โดยมีการเรียนการสอนการทำสิ่งของที่ไม่สามารถขายได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้คนในชุมชนได้ใช้ความรู้เรื่องของ 3R เพื่อเป็นแนวทางในการหารายได้และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (นพรัตน์ สอนวิทย์, สัมภาษณ์, 2560)

ปัจจุบันตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชันได้มีโครงการการจัดการขยะมูลฝอยโดยมีคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการนี้มีวิธีการของการใช้แนวทาง 3R แต่พอศึกษาถึงภาพรวมของการจัดการขยะมูลฝอยแล้วมีเพียงกลุ่มคนไม่มากที่เข้าร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ทำให้ต้องศึกษาถึงการมีส่วนร่วมและวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนที่จะให้คนส่วนใหญ่ของชุมชนเข้าร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเขตตลิ่งชันและตลาดน้ำสองคลองตลิ่งชัน โดยงานวิจัยนี้ให้ผลการศึกษาถึงชุมชนที่อยู่บริเวณโดยรอบตลาดน้ำที่ได้รับผลกระทบจากตลาดน้ำในเรื่องของขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นที่ควรหาวิธีการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น

ภาพที่ 1 การจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน

(สุนทร ทวีถาวรสวัสดิ์, ผู้ถ่ายภาพ, 2560)

ภาพที่ 2 การจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน
(สุเนตร ทีวีถาวรสวัสดิ์, ผู้ถ่ายภาพ, 2560)

ผลของการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คนพบว่าประชาชนในชุมชนตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 อายุของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 46 – 60 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 อาชีพของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 และระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9

2. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 2.38$) เมื่อวิเคราะห์ผลการประเมินออกมาอยู่ในระดับน้อย ด้านการเก็บรวบรวม ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อวิเคราะห์ผลการประเมินออกมาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 1.82$) เมื่อวิเคราะห์ผลการประเมินออกมาอยู่ในระดับน้อย โดยรวมแล้ว การมีส่วนร่วมการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 2.32$) เมื่อวิเคราะห์ผล

ตารางแสดงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร รวม 3 ด้าน

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D	ผลการประเมิน
ด้านการนำขยะไปใช้ประโยชน์	2.38	1.154	น้อย
ด้านการเก็บรวบรวม	2.78	0.872	ปานกลาง
ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย	1.82	0.967	น้อย
รวม	2.32	0.997	น้อย

3. ปัญหาอุปสรรคของการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยคือ การคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชน จำนวนถึงในการรองรับขยะมูลฝอย การถ่ายทอดความรู้ของสำนักงานเขตในการจัดการขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานเขตตลิ่งชันในการจัดการขยะมูลฝอย

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 ข้อดังนี้

1. จากผลของการศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.32$) เนื่องจากตลาดนี้เป็นตลาดใหม่ที่ยังไม่ค่อยมีรูปแบบของการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นรูปธรรมเท่าไรนัก จะใช้วิธีการจัดการในรูปแบบเดิมอีกทั้งประชาชนไม่ได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ผลของการมีส่วนร่วมการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ภายใตตลาดน้ำควรจัดให้ชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานเขตที่จัดโครงการหรือกิจกรรมในการรณรงค์เรื่องการลดปริมาณขยะมูลฝอยและเห็นถึง

การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นจากการบริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ ปินตามูล เรื่อง “การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเห็นว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก ไม่ค่อยมีช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคมในชุมชนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและให้ความเห็น ซึ่งอาจมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น การขาดการวางแผนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมมือ การไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การขาดจิตสำนึกของประชาชนในการร่วมแก้ไขปัญหาขยะ ฯลฯ และจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก มีโครงการส่งเสริมการจัดตั้งธนาคารขยะ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่ต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยต่อชุมชน ซึ่งทำให้ทราบผลดำเนินการสามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินการวางแผนในปีต่อไป

2. การศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยคือ การคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชน จำนวนถึงในการรองรับขยะมูลฝอย การถ่ายทอดความรู้ของสำนักงานเขตในการจัดการขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานเขตตลิ่งชันในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งในการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา เครือแก้ว วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนตำบลกมลาอำเภอกะทู้จังหวัดภูเก็ตได้แก่1)ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง2)ขาดความรู้ในการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์ 3) ขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย 4) การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน ประชาชนจึงขาดการมีส่วนร่วม 5) ขาดความสามัคคีกัน เกิดการขัดแย้งระหว่างประชาชนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกมลา

ขณะที่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ได้แก่ 1) ควรจัดสรรถังขยะให้เพียงพอกับชุมชน เพื่อประชาชนได้มีส่วนร่วมในการทิ้งขยะอย่างถูกต้อง และทิ้งใส่ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในชุมชน 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยควรให้ความรู้แก่ประชาชนจนกระทั่งเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในชุมชนได้ 3) ควรสร้างความตระหนักให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยให้มากขึ้น เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้สะอาดอย่างสม่ำเสมอ 4) จัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยได้ 5) ส่งเสริมอาชีพรับซื้อของเก่าให้ประชาชนในชุมชน เพื่อจะได้มีการจัดการขยะมูลฝอยในหลาย ๆ ทาง และทำให้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนลดน้อยลง 6) ให้ความรู้ในการรีไซเคิลขยะมูลฝอย เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะรีไซเคิล ซึ่งนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง 7) องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีกฎหมายบังคับให้ชัดเจน และปฏิบัติอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน พบว่า มีระดับของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยน้อย ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า ตลาดน้ำแห่งนี้เป็นตลาดที่เพิ่งเริ่มตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนซึ่งยังต้องการการพัฒนาอีกหลายด้านเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยเพื่อรองรับการพัฒนาตลาดน้ำโดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเพื่อการปฏิบัติ

1.1 ควรจัดสรรถังขยะให้เพียงพอกับชุมชน เพื่อประชาชนได้มีส่วนร่วมในการทิ้งขยะอย่างถูกต้อง และทิ้งใส่ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ที่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในชุมชน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยเฉพาะสำนักงานเขตตลิ่งชันควรจัดให้ความรู้แก่ประชาชน

ความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติในชุมชนได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และชี้ให้เห็น ข้อดีข้อเสียของขยะมูลฝอยให้กับชาวบ้านในชุมชนตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน และให้ความรู้ในการรีไซเคิลขยะมูลฝอย เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ การเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการขยะรีไซเคิล ซึ่งนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.3 ควรสร้างความตระหนักให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ให้มากขึ้น เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้สะอาด อย่างสม่ำเสมอ

1.4 ควรส่งเสริมอาชีพรับซื้อของเก่าให้ประชาชนในชุมชน เพื่อให้มีการจัดการขยะมูลฝอยในหลายทาง และทำให้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนลดน้อยลง รวมถึงจัดกิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิลเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งต่อไป หากมีการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึก อาจได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่สนับสนุนการวิเคราะห์ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2.2 ศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำสองคลอง วัดตลิ่งชัน เช่น ขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และนำผลการศึกษามอบให้แก่ หน่วยงานเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

เอกสารอ้างอิง

- นพรัตน์ สอนวิทย์. เลขาตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน. (สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2560). ดวงใจ ปินตามูล. (2556). การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร. 5(2), 16-24.
- สุธีรา ตุลยะเสถียร, โกศล วงศ์สวรรค์ และ สกิต วงศ์สวรรค์. (2544). มลพิษสิ่งแวดล้อม : ปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพฯ : รวมสาสน์.
- สุนันทา เครือแก้ว. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ในชุมชนตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

- สุนทร ทวีถาวรสวัสดิ์. (2560). การจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน
[ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2552). ตลาดน้ำ : วิถีชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำ.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาสร้างสรรค์.